

REVEREN. PAVLVS PORTARELLVS

SACERDOS MASSENSIS,

CANDIDO LECTORI. S. P. D.

NON mediocri admiratione semper tenuit, candide lector, eruditissimos quoque viros, quodnam cause fuerit, quod cum Aristotelem, & Platonem, Philosophiæ principes, & quasi parentes, antiqui tantopere coluerint, & tanquam duo Numina fuerint venerati, nullus tamen vel Græcorum, vel Latinorum, eorumque doctissimorum virorum felicioribus illis Romanæ eloquentiæ temporibus fuerit, qui horum sublimia, & diuina monumenta literis latinis donanda curaret, cum sciamus, & Marcum Tullium Platonis fuisse aliqui Studiosissimæ, & Aristotelica nec negligenter, nec leuiter, ut ipsemet fatetur, attigisse, & Brutum præterea legimus multos de rebus philosophicis libros emisisse, plures Marcum Varonem, qui Romanorum longe doctissimus, teste Augustino, est habitus, ut cæteros, qui non pauci possunt connumerari, nunc præteream. Sic equidem nemo ferè est hac nostra tempestate, qui non admiretur, & conquereatur simul Ioannem Capr. Tholosanum in omni scientiarum genere eruditissimum, & in Scholastica disciplina, quam Thomas Aquinas diuinitus fuit assecutus, quam maxime verfatum, nemo inquam est, qui hunc & Platonem, & Aristotelem, reliquosque eminentissimos philosophos, & Theologos excellere, & superare dabitur. Illi enim quæ natura docuit, nobis reliquerunt, hic autem non tantum, quæ ad naturæ rationem, aut morum disciplinam, sed quæ nemo Principum huius seculi, vt Paulus ait, indagare potuit, & opinionum varietate, & dissendi subtilitate, & vbertate orationis, & rerum omnium, exquisita, graui, & exacta pertractatione singula ita prorsus patefecit, ac referauit, vt nemo alius melius. Verum prohdolor cum in tenebris, & perpetua quasi obliuione iaceret, non erat qui tantum Theologiæ lumen cõspiceret, & admiraretur, cum subito diuino ecce numine factum est, reor, vt emergeret Matthias Iuonus Aquarius non solum in Academia nostra Neapolitana nunc Regius, & publicus Metaphysicus, verum in alijs quoque Italiæ gymnasijs & Taurini, & in vrbe Romæ per multos annos, ordinarius, vt nunc dicunt, Theologiæ Cathredaticus, vir & vitæ probitate, & religionis ardore nulli religiosorum secundus cuius laudes non est huius loci, optime lector, recensere, tanti enim viri nomine, cum vbique sit celebre, & honori habitum ob scripta, quæ in dialecticam facultatem, naturalem philosophiam, Scholasticam Theologiam, & in diuinam scripturam edidit, non eget nostris laudum ornamentis, & præconijs, quæ non possunt nisi exigua esse, si illius merita pensentur. Hic inquam Dominicani ordinis splendor in commune omnium studiosorum vtilitatem post diuturnos labores cum non semel, atque iterum, sed sæpius totum ipsum Ioannem Capreolum legisset, & peruolutasset, vidissetque quàm graui, varia, subtili, splendida, & eminenti doctrina ille fulgeret, & quantum emolumenti Theologiæ professoribus afferre possent, opas ipsum multis modis ornandum curauit. In primis enim uero ipsius Authoris verba ab innumeris ferè, quiibus antea scatebat, mendis, & erroribus vindicauit, vt inoffenso postmodum pede ab omnibus legeretur tam multa inutilia ex industria sustulit, ac detraxit, quàm plurima ad rem facientia ex sua doctrinâ penu ad didit, magna ex parte opus auxit, & amplificauit, deinde singulorum Authorum nomina in margine diligenter prænotauit, nonnullas pugnantes inter se opiniones perbelle conciliauit, conclusiones ad naturalem philosophiam spectantes philosophorum autoritatibus communiuit, Diuinas uero, tam sacrarum literarum, quam Conciliorum, & Sanctorum Patrum testimonijs, fideliter confirmauit, controversias ferè omnes inter Sanctum Thomam, & alios philosophos, & Theologos pro ordinem vbique annotauit, obscuriora quoque loca illustrauit, denique quantum in toto hoc opere elaborauerit, quisque vel mediocriter eruditus facillè iudicium ferre poterit, nouum certè & alia facie nunc legentibus apparebit: Ita vt neminem mouere debeat, insignes olim viros Paulum Soincinatem, Isidorum de Insolanis, Siluestrum Priorem ita subtiliter, diligenter, de hac re diseruisse, vt Aquarij nostri labores superuacanei esse uideantur. Nam si quis accurate inspexerit, huius viri scripta ad alium longè scopum tendere animaduertet. Illi enim omnes in breuem quandam formam, & methodum redigere conati sunt, quæ Ioann. Capreolus pro defendenda D. Thomæ doctrina in quatuor sententiarum libris latius, & copiosius explicauit. Hic autem ea omnia, quæ paulo antè quàm breuissimè recensuimus, præstare studuit. Itaque nunc Capreolus illustratus, explicatus, amplificatus, & vndique perfectus esse videtur, nihilque ad eius ornamentum, & absolutam perfectionem ad di posse putabit, qui ipsum totum per diligenter leget, atque expendet. Accipe igitur, candide lector, Aquarij vigilias per plures annos tam bene in sacre Theologiæ doctrina illustranda colloctas, eisque libenter utere, & suauiter fruere, auctoremque ipsum cole, & obserua, dignus est enim æternis honorum cumulis, nec illi inquam ab vilo gratiæ dignæ referri possunt, speramus tot tantosque labores non solum tibi, & studiosis omnibus, sed Sixto in primis Quinto Pontifici Maximo, qui semper sacram Theologiam mirificè coluit, & cui illi consecrati sunt, futuros quàm gratissimos.

Vale Neap. Idibus Iun. 1588.